

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
kopia:
Ju.L6@regeringskansliet.se.

Diarienummer Ju2024/02386

Yttrande över betänkande SOU 2024:75 – Personuppgifter och mediegrundlagarna

Sveriges Television AB ("SVT") har inbjudits att inkomma med remissvar på rubricerat betänkande.

SVT avstyrker utredningens förslag till ny och utvidgad delegationsregel i TF/YGL och vill härmed lämna följande synpunkter. När inget annat anges är sidhänvisningar nedan hänvisningar till viss/a sida/sidor i betänkandet.

Högsta domstolens beslut den 25 februari 2025

Genom de två beslut som Högsta domstolen meddelade den 25 februari 2025 i mål nr Å 3457-24 och Å 3169-24 har rättsläget för de frågor som behandlas i betänkandet väsentligt förändrats. Betänkandet kan därför inte rimligen ligga till grund för lagstiftning, utan frågan behöver utredas vidare av lagstiftaren efter analys också av Högsta domstolens avgöranden.

SVT vill framhålla att SVT:s synpunkter på betänkandet i likhet med betänkandet självt är baserade på rättsläget före och utan beaktande av Högsta domstolens beslut.

Övergripande synpunkter

Ett genomförande av lagförslaget skulle enligt utredningens egen bedömning (s. 219) sannolikt medföra att flertalet befintliga digitala informationstjänster/söktjänster skulle behöva upphöra med sin verksamhet att tillgängliggöra uppgifter från allmänna offentliga handlingar.

För SVT och andra medier är tillgången till uppgifter från allmänna offentliga handlingar via olika researchdatabaser många gånger helt avgörande för möjligheten att effektivt genomföra såväl angelägna och komplexa granskningar som snabb, korrekt och relevant nyhetsrapportering. I praktiken skulle förslaget således riskera att kraftigt begränsa mediernas möjlighet att få ändamålsenlig tillgång till offentliga uppgifter, vilket i motsvarande mån skulle negativt påverka mediernas möjlighet att utföra sitt samhällsviktiga uppdrag. Det finns därtill en uppenbar risk att lagförslaget skulle resultera i skadlig självcensur hos medierna, eftersom tillämpningsområdet för delegationsregeln inte är effektivt begränsat till söktjänster utan även synes kunna träffa reguljära mediernas publiceringar.

SVT kan se att söktjänster i vissa fall kan missbrukas, vilket kan leda till skada för enskilda. Frågan är dock hur den potentiella risken för obehag och skada för enskilda bör, i ett öppet demokratiskt samhälle, balanseras mot vikten av offentlighetsprincipen och den vidsträckta informations- och yttrandefrihet som definierar Sverige och våra konstitutionella traditioner. Här anser SVT att utredningen har klivit fel.

Utredningen har haft i uppdrag att utreda *om* och i så fall *hur* grundlagsskyddet för söktjänster bör begränsas. I *om*-frågan landar utredningen uppseendeväckande snabbt i ett jakande svar. Problemet är dock dels att utredningen utan någon närmare konkret "bevisföring" slår fast att söktjänsterna utgör ett stort problem i förhållande till enskildas personliga integritet, dels att utredningen inte närmare analyserar och väger påstått problem/behov mot samhällsnyttan av söktjänster i olika avseenden, inklusive söktjänsters och researchdatabasers stora betydelse för angelägen och samhällsnyttig journalistik. Även om utredningens direktiv måhända kan uppfattas som en ren beställning av ett förstärkt integritetsskydd måste varje förslag till inskränkning av informations- och yttrandefriheten föregås av en ingående analys av behovet av en sådan inskränkning och en lika ingående analys av, och avvägning mot, de potentiella negativa effekterna för yttrandefriheten. SVT anser inte att betänkandet motsvarar dessa krav.

Utredningens bristfälliga analys av *om*-frågan spiller över i *hur*-frågan, med resultat att utredningen utan närmare analys och intresseavvägning kommer fram till att befintlig delegationsregel, som är begränsad till vissa särskilt känsliga uppgifter, ska utvidgas till att omfatta offentliggörande av *alla* personuppgifter, oavsett hur harmlös en viss uppgift må vara. Härtill kommer att den förslagna avgränsningen av delegationsregelns tillämpningsområde – "offentliggöranden som innebär särskilda risker för intrång i enskildas personliga integritet" – är påtagligt vagt formulerad och lämnar ett mycket stort bedömningsutrymme för myndigheter som ska ta ställning till utlämnande av allmänna handlingar. Detsamma gäller i förhållande till Integritetsskyddsmyndigheten ("IMY"). Trots att IMY knappast har rätt förutsättningar härför, avses IMY få i uppdrag att i sin tillsynsverksamhet – utifrån en synnerligen oprecis delegationsregel – avgöra om visst offentliggörande/publicering åtnjuter mediegrundlagarnas skydd eller om det faller under dataskyddsförordningens tillämpningsområde. I beaktande av de allvarliga påföljder – inte minst ekonomiska – som ett brott mot dataskyddsförordningen kan medföra är det lätt att föreställa att redan risken härför kommer resultera i en omfattande samhällsskadlig självzensur hos såväl söktjänster som massmedier.

TF/YGL och EU-rätten

I vilken mån den potentiella konfliktytan mellan TF/YGL och EU-rätten har påverkat utredningens överväganden framstår inte som helt klart. SVT vill härvid ändå framhålla att sådan potentiell konfliktyta är ett påtagligt svagt argument för att inskränka grundlagarnas tillämpningsområde till förmån för dataskyddsförordningen. Det har inte rättsligt klarlagts om och i vilken mån den avvägning mellan yttrandefriheten och den personliga integriteten som mediegrundlagarna och dataskyddslagen ger uttryck för står i konflikt med EU-rätten. Den avvägning som Sverige valt att göra mellan yttrande- och informationsfriheten och den personliga integriteten bör fortsatt försvaras, vilket också kommer till uttryck i regeringens yttrande den 3 juli 2024 till EU-domstolen i målet C-199/24.

Researchdatabasers betydelse för journalistiken

För journalistisk verksamhet får den föreslagna regleringen konsekvenser på två sätt. Det gäller dels avvägningar som kan behöva göras för egna publiceringar, dels de följder förslaget får för tillgången till researchdatabaser och andra söktjänster i det journalistiska arbetet.

För att belysa tjänsternas betydelse för journalistik och som komplettering till utredningens översiktliga redovisning på sidorna 157–158, följer nedan några konkreta exempel på journalistik där tillgången till researchdatabaser och andra söktjänster varit av avgörande betydelse för det journalistiska arbetet.

- Möjligheten att söka brottmålsdomar där även personnummer ingår är avgörande för rapportering om t.ex. komplicerade bolagsupplägg och komplex ekonomisk brottslighet. Det har varit av avgörande betydelse för rapportering av större internationella härvor av ekonomisk brottslighet (t.ex. Cypernläckan, Panama Papers, m.fl.).
- Insamling av uppgifter för kartläggning av gängmiljön i Stockholm. Publiceringen hade inte varit möjlig utan tillgång till sökbara samlingar av personuppgifter under researchstadiet.
- Andra publiceringar där sökning och insamling av stora mängder personuppgifter utgjort förutsättning för rapporteringen handlar om fusk med besiktning av bilar, export av skrotbilar, fusk med felaktiga adresser, olika kopplingar till gängmiljön, personer med kopplingar till IS och andra terrororganisationer.
- För att söka personer som uppger sig har lämnat landet (uppgifter ligger kvar hos söktjänsterna), eller för att söka personers koppling till Sverige.

Researchdatabaser och söktjänster används i princip dagligen i journalistiskt arbete, inte minst i researcharbetet. Inte sällan används olika söktjänster och databaser tillsammans och ger centrala pusselbitar för såväl nyhetsrapportering som granskande och undersökande journalistik.

Tjänsterna har till följd av digitaliseringen blivit ett betydelsefullt komplement till offentlighetsprincipen som har skapat nya möjligheter till angelägen rapportering och allsidig upplysning. I viss utsträckning skulle det publicistiska arbetet, i vart fall hos välbemedlade mediebolag, kunna utföras genom att handlingar begärs ut direkt från myndigheterna. Förslaget väcker dock frågor om i vilken mån det i praktiken kommer att vara en reell möjlighet (se vidare under nästa rubrik). Insamling direkt från myndigheter skulle dessutom kräva större resurser och bli mer tidskrävande än vid användning av researchdatabaser och söktjänster. Det innebär i sin tur en inskränkning av yttrandefriheten eftersom antalet granskningar och reportage skulle minska. En del kartläggningar (t.ex. att systematisera kopplingar mellan enskilda och bolag) och blottläggande av systemfel skulle helt omöjliggöras utan tillgång till sökbara uppgiftssamlingar. För mindre och lokala medier med begränsade resurser, skulle frånvaron av tjänsterna sannolikt riskera att leda till än större konsekvenser och förflytta journalistiken många år tillbaka i tiden.

Med hänvisning till vad som ovan anförts anser SVT att många av de söktjänster som skulle kunna omfattas av grundlagsundantaget utgör verktyg som är som idag bidrar till mediegrundlagarnas kärnvärden, dvs. ett fritt meningsutbyte och en fri och allsidig upplysning.

Potentiella konsekvenser för mediers tillgång till offentliga uppgifter och dess publiceringar

Om förslaget genomförs, innebär det inte bara slutet för flera av söktjänsterna utan det kommer

dessutom i praktiken att göra det svårare för all reguljär media att få del av uppgifter om enskilda i allmänna handlingar.

Tillgången till uppgifter

I betänkandet påpekas (s. 175) att det inte ligger i utredningens uppdrag att ha synpunkter på om personuppgifter ska vara offentliga eller inte och vid den pressträff som arrangerades när betänkandet överlämnades till Regeringen påpekades från utredaren att "ingenting förbjuds nu". Det stämmer måhända rent formellt. En utvidgning av delegationsbestämmelsen, i kombination med 21 kap 7 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ("OSL"), kan dock i praktiken förväntas resultera i betydande prohibitiva begränsningar för envars (inte bara söktjänsters) tillgång till allmänna handlingar. Även när reguljära medier begär ut allmänna handlingar med personuppgifter kommer myndigheten återkommande behöva pröva på vilket sätt, i vilken omfattning och för vilket syfte uppgifterna kommer att offentliggöras. Detta tycks praktiken kunna innebära att myndigheten i förväg ska ta ställning till karaktären och innehållet i en potentiell publicering och göra en avvägning mellan personlig integritet och yttrandefrihet. Att på detta sätt införa en förhandsprövning av vad som är journalistik, eller vad som ur integritetssynpunkt är 'acceptabel' journalistik, framstår som en orimlig ordning. Utifrån tidigare erfarenheter (t.ex. när befintlig delegationsregel infördes) och grundlagsundantagets bristfälliga avgränsning kan därtill förutses att myndigheterna kommer att känna en stor osäkerhet och ge grundlagsundantaget en från yttrandefrihetssynpunkt oacceptabelt extensiv tillämpning.

Publicering

Utredningen ställer sig frågan om det överhuvudtaget är möjligt att i aktuellt avseende göra åtskillnad mellan verksamheter som bör omfattas av TF/YGL:s särskilda skydd och sådan som bör undantas. Utredningen menar att det bör vara möjligt men det är samtidigt uppenbart att utredningen ser att det finns betydande svårigheter. Svårigheterna framgår tydligt när utredningen resonerar om hur åtskillnaden närmare ska göras. Utredningen slår fast att verksamhet som *helt klart faller inom* mediegrundlagarnas kärnområden inte ska träffas av grundlagsundantaget (s. 177). Mer konkret redovisas återkommande ett exempel på offentliggörande av en uppgiftssamling som inte är tänkt att omfattas av grundlagsundantaget. Exemplet handlar om att det i anslutning till en redaktions granskning av kommunpolitiker redovisas uppgifter om politiker som är dömda för brott eller deras inkomst. Det torde vara helt okontroversiellt att kärnan av mediegrundlagarnas tilltänkta tillämpningsområde, och det angivna exemplet, inte ska undantas från grundlagsskydd. Genom att återkomma till just det exemplet, duckar utredningen från att göra avvägningar och analyser av hur förslaget förhåller sig till andra idag vanligt förekommande publiceringar. Principiellt borde utredningen därtill rimligen ha antagit det omvända synsättet, dvs. att endast verksamhet som *helt klart faller utanför* mediegrundlagarna kärnområden ska kunna träffas av grundlagsundantaget.

Exempel

SVT vill i det här sammanhanget också ge ett exempel på journalistik som baseras på och som omfattar en stor mängd personuppgifter - SVT:s kartläggning av gängkriminaliteten i Stockholm:

<https://www.svt.se/special/gangen-i-stockholm>

Publiceringen avser en högaktuell situation som angår en mycket stor del av allmänheten.

Publiceringen innehåller både redaktionell text och en sökbar sammanställning av personuppgifter.

Om utredningens förslag genomförs skulle ett sådant reportage potentiellt utsättas för två prövningar som riskerar att påverka såväl research som publicering:

i) vid begäran om att få ut en stor mängd uppgifter om de personer som granskas behöver

berörda myndigheter göra en prövning av om uppgifterna ska lämnas ut. Det innebär att redaktionen kan behöva avslöja vad man arbetar med och att det planerade reportaget utsätts för en slags förhandsgranskning. Det innebär också en risk för att inga uppgifter lämnas ut, eller att uppgifterna lämnas ut med förbehåll.

ii) inför publicering skulle medieföretaget behöva bedöma om de delar av publiceringen som erbjuder sammanställning och sökning av personuppgifter riskerar att falla inom det föreslagna undantaget.

Denna typ av publicering förtjänar utan tvekan grundlagsskydd och den förutsätter ändamålsenlig tillgång till stora mängder personuppgifter. Vid ett genomförande av den föreslagna delegationsregeln kan det uppstå en osäkerhet om huruvida grundlagsskydd föreligger eller inte. Redan risken för att sådan rapportering skulle falla utanför grundlagsskyddet kan förväntas medföra en "chilling effect" på idag vanligt förekommande journalistik, där traditionell rapportering blandas med sammanställning av en stor mängd sökbara personuppgifter. I den mån uppgifter som ligger till grund för och ingår i publiceringen har lämnats ut med förbehåll, ställs mediebolaget därtill inte bara inför risken att publiceringen blir föremål för IMY:s tillsyn, utan behöver även förhålla sig till förbehållet och det ansvar som följer av det.

Alla personuppgifter omfattas

Gränsdragningen mellan skyddet för den personliga integriteten och den grundlagsskyddade yttrandefriheten har varit föremål för flera tidigare utredningar, senast SOU 2020:45. I de utredningarna har inskränkningar av grundlagsskyddet övervägts dels för uppgifter om enskildas hälsa, sexuella läggning eller etnicitet, dels för uppgifter om lagöverträdelser. Utredningen tar nu ett mycket stort steg när man föreslår att grundlagsundantaget ska omfatta alla personuppgifter. Förslaget omfattar således såväl uppgifter som i allmänhet kan sägas vara integritetskränkande som uppgifter som inte är det. Som skäl för att undantaget från grundlagsskyddet ska omfatta även uppgifter vars offentliggörande inte är integritets känsliga, framför utredningen att söktjänster tycks ha använts för kartläggning inför utförande av brott och att människor kan känna oro för att uppgifter om personliga förhållanden är alltför lättillgängliga. Det anges vidare att söktjänster i vissa fall kan underlätta för kriminella att begå brott. Det här leder utredningen till slutsatsen att "det bör finnas förutsättningar att undanta alla typer av personuppgifter från grundlagsskyddet". Det finns dock ingen analys av om det är förekomsten av söktjänster eller digitaliseringen av samhället i stort (eller något annat) som bidragit till den brottslighet som beskrivs i förslaget. SVT måste därför ifrågasätta effektiviteten med att genom en omfattande inskränkning av mediegrundlagarnas tillämpningsområde försöka komma till rätta med de problem som utredningen finns med de aktuella söktjänsterna. Det saknas framför allt en avvägning mellan det angivna behovet och konsekvensen för yttrande- och informationsfriheten. Enligt SVT:s uppfattning är det inte rimligt att genomföra ett grundlagsundantag med ett så brett tillämpningsområde utifrån en så lättvindig analys av behovet, och utan att det gjorts en grundlig analys av konsekvenserna för informations- och yttrandefriheten.

IMY:s roll m.m.

Utredningens förslag (s. 177–178) innebär att det primära ansvaret för att avgöra gränsdragningen mellan grundlagsskyddet och dataskyddsförordningen kommer att ligga hos Integritetsskyddsmyndigheten ("IMY"). Det innebär att det, vid sidan av det etablerade grundlagsfästa medierättsliga systemet, införs en "jurisdiktion" för bedömning av frågor som i hög grad får återverkningar för massmedia och på yttrandefriheten hos en institution som inte har

tradition, eller som del av sitt huvudsakliga uppdrag att värna yttrandefriheten. De kvalificerade överväganden som krävs och som i Sverige exklusivt hanterats inom mediegrundlagarna skulle enligt förslaget, när det gäller frågor om gränsdragning mellan yttrandefrihet och personlig integritet, göras av en myndighet som har som främsta uppgift att värna personlig integritet. Det skulle innebära ett paradigmskifte och vara främmande för hur Sverige valt att reglera sammanjämkningen mellan yttrandefrihet och rätten till skydd för personuppgifter.

Utredningen menar att IMY i gränsdragningssituationer har möjlighet att samråda med Justitiekanslern ("JK"). Det kommer dock vara upp till IMY att avgöra om det är fråga om ett "gränsfall" och om det finns behov av samråd. Det är också IMY som självständigt har att fatta beslut såväl om att inleda tillsyn som om eventuella åtgärder/sanktioner i anledning av tillsynen. Utredningen konstaterar att ett beslut av IMY att inleda tillsyn inte kan överklagas (s. 178). Samtidigt får redan ett tillsynsförfarande betydande konsekvenser för den aktör som är föremål för tillsynen. Om en reglering enligt utredningens förslag skulle genomföras är det inte tillräckligt att IMY *har möjlighet* att samråda med JK. Det bör i stället vara obligatoriskt för IMY att inhämta yttrande från JK om mediegrundlagarnas tillämplighet för aktuell verksamhet innan eventuell tillsyn inleds. Dessutom bör det säkerställas att ett beslut om att inleda tillsyn mot en aktör får överklagas särskilt.

Konsekvenser för "frågeförbudet"

Rätten att ta del av allmänna handlingar är en av de viktigaste beståndsdelarna av offentlighetsprincipen. Handlingsoffentligheten förstärks av frågeförbudet i TF 2 kap 18 §. Frågeförbudet innebär att en myndighet inte får efterforska vem som begär ut en handling eller vilket syfte han eller hon har med sin begäran i större utsträckning än vad som behövs för att kunna ta ställning till om det finns något (sekretess)hinder mot att handlingen lämnas ut. För att neka utlämnande med tillämpning av sekretessbestämmelsen i 21 kap 7 § OSL krävs enligt JO:s praxis att det finns någon konkret omständighet som gör att det kan antas att personuppgifter efter utlämnandet kommer att behandlas i strid med dataskyddsförordningen.

Om utredningens förslag genomförs finns det en uppenbar risk för att frågeförbudet regelmässigt kan bli satt ur spel. Risken uppstår som en följd av den föreslagna utformningen av delegationsregeln. Risken föreligger i förhållande till samtliga tre alternativa utformningar, men är mest accentuerad i förhållande till alternativ 2 och 3. Den myndighet som har att pröva en begäran om utlämnande av allmän handling kommer nämligen, såsom förslagen är utformade, inte sällan behöva göra komplicerade (helhets)bedömningar, vilka svårligen låter sig göras utan att myndigheten tvingas ställa frågor både om hur personuppgifter i de begärda handlingarna kommer att behandlas efter utlämnande *och* för vilket syfte. Utredningen uppmärksammar problemet (s. 205) men tycks mena att det inte är så allvarligt eftersom de "aktörer" som avses träffas av grundlagsundantaget ändå inte kommer att kunna offentliggöra allmänna handlingar med personuppgifter på samma sätt som idag, och att de därför inte heller kommer att begära ut allmänna handlingar i samma utsträckning som idag. Detta framstår som ett synnerligen "omvänt" resonemang. Intrycket är snarast att utredningen inte anser att det grundlagsskyddade frågeförbudet är särskilt viktigt att försvara. SVT anser tvärtom att de potentiella effekterna för frågeförbudet är inte bara allvarliga utan också bristfälligt analyserade. Utredningen bortser bl.a. från att effekterna sannolikt inte kommer att vara begränsade till förfrågningar från söktjänster. Det finns en uppenbar risk för att myndigheterna kommer anse sig behöva ställa ingående frågor om sökandens syfte och tilltänkta användning även när sökanden är en "traditionell" undersökande eller nyhetsrapporterande journalist. I

praktiken finns det risk för att myndigheternas frågor och prövning av en begäran om utlämnande av allmänna handlingar kan jämföras med, eller i vart fall uppfattas som, ett krav på godkännande i förväg, baserat på syfte, inriktning och/eller innehåll i en tilltänkt publicering. Förutom att en sådan utveckling vore djupt olycklig kan det därför också ifrågasättas hur det föreslagna grundlagsundantaget förhåller sig till censurförbudet och/eller förbudet mot hindrande åtgärder.

Söktjänsters betydelse för bakgrundskontroller

SVT har en viktig roll i Sveriges totalförsvar. På samma sätt som för annan samhällskritisk verksamhet är det angeläget att SVT kan minimera risken för att ur säkerhetssynpunkt olämpliga personer anställs/anlitas i verksamheten. Tillgång till söktjänster kan vara ett viktigt verktyg för detta ändamål. Detsamma gäller i förhållande till säkerhetsmässiga riskbedömningar i anledning hot som frekvent riktas mot journalister och företrädare för SVT. I betänkandet redogörs för initiativ för att tillgodose kommuners behov av bakgrundskontroller. Några motsvarande initiativ för att säkerställa andra aktörers möjlighet att skydda sin verksamhet finns inte.

Närmare om de tre alternativa förslagen

Utredningen har i sina överväganden presenterat tre olika alternativa lagförslag och föreslagit att ett nytt grundlagsundantag utformas i enlighet med alternativ 2. I tillägg till ovan vill SVT framföra följande i förhållande till de tre alternativen.

Alternativ 1 och 2

Alternativ 1 är utformat i enlighet med befintlig reglering med den stora skillnaden att det möjliggör begränsningar i grundlagsskyddet i förhållande till offentliggörande av alla typer av personuppgifter i sökbara uppgiftssamlingar och inte, som i befintlig reglering, endast i förhållande till vissa särskilt utpekade känsliga personuppgifter. SVT har i sina remissvar till de förslag som tidigare presenterats, och som resulterat i befintlig reglering (SOU 2016:58 och SOU 2020:45) framfört ett stort antal invändningar mot förslagen, både principiellt och lagtekniskt. Dessa invändningar kvarstår och är alltså relevanta i förhållande till såväl alternativ 1 som alternativ 2.

Grundlagsundantaget i både alternativ 1 och alternativ 2 är avgränsat till att omfatta offentliggörande av personuppgifter i uppgiftssamlingar som har ordnats så att det är möjligt att söka efter eller sammanställa personuppgifter. Grundlagsundantagets tillämpningsområde är därutöver avgränsat till situationer där det finns särskilda risker för otillbörliga integritetsintrång. Den senare avgränsningen/”otillbörlighetsrekvisitetet” är det enda som skiljer alternativ 1 från alternativ 2. I förhållande till den avsedda tillämpningen av grundlagsundantaget – utifrån utredningens beskrivningar och överväganden – framstår skillnaden mellan alternativ 1 och alternativ 2, i praktisk tillämpning, som subtil.

Vad gäller den första avgränsningen kan konstateras att sökbarhet närmast regelmässigt föreligger för digitalt offentliggjord information. Det förtjänar framhållas att även massmediers online-plattformar för nyhets- och samhällsjournalistik m.m. oftast innefattar en möjlighet till fritextsökning på t.ex. en viss person. Någon avgränsning till den typ av *rena söktjänster* som utredningen enligt direktiven ska överväga särskild reglering för framgår således inte av den

första avgränsningen. Detta är en tydlig brist, i synnerhet som den andra avgränsningen, otillbörlighetsrekvisitet, är påtagligt vagt formulerad.

Trots att alternativ 1 och alternativ 2 skiljer sig något i förhållande till varandra vad avser utformningen av "otillbörlighetsrekvisitet" tycks innebörden av båda alternativen ändå vara att det ska göras en bred helhetsbedömning av omständigheterna i varje enskilt fall, varvid i huvudsak överlappande kriterier särskilt ska beaktas.

Som utredningen själv konstaterar (s. 203) lämnar både alternativ 1 och alternativ 2 ett stort – SVT skulle vilja påstå mycket stort – bedömningsutrymme för myndigheterna när de ska ta ställning till om en allmän offentlig handling ska lämnas ut, liksom för IMY vid ställningstagande till om visst offentliggörande (publicering) omfattas av grundlagsundantaget. Det förhållandet att grundlagsstiftaren tidigare ansett det vara acceptabelt med ett stort bedömningsutrymme för det befintliga grundlagsundantaget är ett svagt argument för att inte nu föreslå en mer preciserad och förutsebar reglering, i synnerhet när grundlagsundantaget nu föreslås utvidgas till att omfatta alla typer av personuppgifter, oavsett karaktär.

En förutsättning för varje inskränkning av den grundlagsfästa yttrandefriheten är dels att det finns ett mycket starkt behov av en sådan inskränkning utifrån ett oavvisligt motstående intresse, dels att inskränkningen effektivt begränsas så att den tydligt och med bred säkerhetsmarginal inte riskerar att träffa verksamheter och yttringar som förtjänar grundlagens skydd. Den föreslagna regleringen uppfyller enligt SVT:s mening inte något av dessa krav. Risker för att den tilltänkta delegationsregeln skulle innebära begränsningar av yttrandefriheten som negativt kan påverka angelägen journalistik och publicistik är enligt SVT:s mening uppenbar och påtaglig.

Utredningens olika – och enligt SVT:s mening delvis motsägelsefulla – förklaringar och exempel för att beskriva, och i någon mån avgränsa, grundlagsundantagets tillämpningsområde sätter fingret på ett av de främsta problemen, nämligen att det brister i rimlig förutsebarhet och har en potentiell träffbild som går långt utöver vad som är rimligt från ett informations- och yttrandefrihetsperspektiv. Utformningen kan därmed inte anses uppfylla det etablerade kravet på tydlig avgränsning av det grundlagsskyddade området, vilket konstitutionsutskottet särskilt framhöll i sitt betänkande till ett av regeringens tidigare förslag till delegationsregel (bet. 2017/18: KU 16 s. 40). Till detta kommer att utredningens beskrivningar av tilltänkt avgränsning till förmån för bl.a. "reguljär" nyhetsrapportering och granskande samhällsjournalistik framstår som betydligt svagare i förhållande till tidigare utredningar (jfr. t.ex. betänkandet av 2018 års tryck- och yttrandefrihetskommitté, s. 274 – 275). Med det sagt går det självklart inte heller att förlita sig på att eventuella "insnävande" motivuttalanden kommer att få ur yttrandefrihetssynpunkt acceptabelt genomslag i IMY:s och andra myndigheters praxis. Risker för att mediers tillgång till allmänna offentliga handlingar kraftigt försvåras, liksom risken för självzensur hos olika aktörer inför offentliggöranden/publiceringar, med följd att angelägen granskning och rapportering uteblir, framstår som uppenbar om grundlagsförslaget skulle genomföras.

Alternativ 3

Alternativ 3, slutligen, framstår som en opåkallad och närmast fullständig kapitulation till förmån för EU-rätten. Med detta alternativ skulle grundlagsundantaget innebära att varje behandling av varje personuppgift – inte endast offentliggörande – potentiellt skulle regleras av dataskyddsförordningen (och/eller annan framtida lagstiftning inom EU eller nationellt, som

reglerar behandling av personuppgifter). Genom att formulera avgränsningen av grundlagsundantaget utifrån dataskyddsförordningens terminologi, dvs. endast undanta behandling som sker för journalistiska ändamål (och vissa andra ändamål), skulle tillämpligheten av mediegrundlagarna i praktiken komma att avgöras av den praxis som EU-domstolen vid varje tidpunkt etablerar avseende begreppet journalistisk verksamhet. Det är inte rimligt att tro att rättstillämpande myndigheter i praktiken skulle komma att ge begreppet ”journalistiskt ändamål” i TF/YGL en självständig och annan betydelse (som utredningen tycks anvisa, s. 199) än den som följer av EU-domstolens praxis. En sådan lagstiftningsteknik för att reglera mediegrundlagarnas tillämpningsområde är inte acceptabel. SVT noterar också att alternativ 3 har en betydligt större träffbild än vad som följer av direktivens problembeskrivning och utredningens uppdrag att överväga om och i så fall hur den personliga integriteten kan stärkas när personuppgifter *offentliggörs* i viss typ av förekommande *rena söktjänster* (s. 245). Flertalet av de synpunkter som ovan framförts i förhållande till alternativ 1 och 2 är därtill relevanta även i förhållande till alternativ 3.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis avstyrker SVT att föreslagen delegationsbestämmelse som begränsar mediegrundlagarnas tillämpningsområde införs.

SVERIGES TELEVISION AB

Anne Lagercrantz

[Anne Lagercrantz \(7 mars 2025 13:47 GMT+1\)](#)

Anne Lagercrantz, VD

Sveriges Televisions remissvar SOU 2024_75_ Personuppgifter och mediegrundlagarna

Slutgiltig revideringsrapport

2025-03-07

Skapad:	2025-03-07
Av:	Caroline Sölveborn (caroline.solveborn@svt.se)
Status:	Signerat
Transaktions-ID:	CBJCHBCAABAA4oic3zUpF1PUwY1ZGXin5JaFZjPlypq2

”Sveriges Televisions remissvar SOU 2024_75_Personuppgifter och mediegrundlagarna” – historik

 Dokumentet skapades av Caroline Sölveborn (caroline.solveborn@svt.se)

2025-03-07 - 11:49:39 GMT – IP-adress: 194.15.212.33

 Dokumentet skickades med e-post till Anne Lagercrantz (anne.lagercrantz@svt.se) för signering

2025-03-07 - 11:51:08 GMT

 E-postmeddelandet har visats av Anne Lagercrantz (anne.lagercrantz@svt.se)

2025-03-07 - 12:47:05 GMT – IP-adress: 194.15.212.33

 Dokumentet har e-signerats av Anne Lagercrantz (anne.lagercrantz@svt.se)

Signaturdatum: 2025-03-07 - 12:47:29 GMT – Tidskälla: server – IP-adress: 194.15.212.33

 Avtal har slutförts.

2025-03-07 - 12:47:29 GMT